

EUROOPAN PARLAMENTIN JA NEUVOSTON DIREKTIIVI (EU) 2019/1153,**annettu 20 päivänä kesäkuuta 2019,****säännöistä, joilla helpotetaan rahoitus- ja muiden tietojen käyttöä tiettyjen rikosten ennalta estämistä, paljastamista, tutkimista tai niihin liittyviä syytetoimia varten, ja neuvoston päätöksen 2000/642/YOS kumoamisesta**

EUROOPAN PARLAMENTTI JA EUROOPAN UNIONIN NEUVOSTO, jotka

ottavat huomioon Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen ja erityisesti sen 87 artiklan 2 kohdan,

ottavat huomioon Euroopan komission ehdotuksen,

sen jälkeen kun esitys lainsäätämisyksikössä hyväksyttäväksi säädökseksi on toimitettu kansallisille parlamenteille,

ottavat huomioon Euroopan talous- ja sosiaalikomitean lausunnon ⁽¹⁾,

ovat kuulleet alueiden komiteaa,

noudattavat tavallista lainsäätämisyksiköstä ⁽²⁾,

sekä katsovat seuraavaa:

- (1) Rahoitustietojen käyttöä on tarpeen helpottaa vakavien rikosten ennalta estämiseksi, paljastamiseksi, tutkimiseksi tai niihin liittyviä syytetoimia varten.
- (2) Turvallisuuden lisäämiseksi, talousrikoksiin liittyvien syytetoimien tehostamiseksi, rahanpesun torjumiseksi ja veropetosten ehkäisemiseksi jäsenvaltioissa ja koko unionissa on tarpeen parantaa rahanpesun selvittelykeskusten (FIU) ja vakavien rikollisuuden muotojen ennalta estämisestä, paljastamisesta, tutkimisesta tai niihin liittyvistä syytetoimista vastuussa olevien viranomaisten pääsyä tietoihin, jotta voidaan parantaa niiden valmiuksia suorittaa talousrikostutkintaa sekä edistää niiden välistä yhteistyötä.
- (3) Euroopan unionista tehdyn sopimuksen (SEU) 4 artiklan 3 kohdan mukaan unioni ja jäsenvaltiot avustavat toisiaan. Niiden olisi myös sitouduttava tekemään yhteistyötä lojaalisti ja nopeasti.
- (4) Komissio sitoutui 2 päivänä helmikuuta 2016 antamassaan tiedonannossa ”Toimintasuunnitelma terrorismin rahoituksen torjunnan vahvistamiseksi” tutkimaan mahdollisuutta antaa erillinen itsenäinen säädös, jolla laajennettaisiin jäsenvaltioiden viranomaisten, myös rikosten ennalta estämisestä, paljastamisesta, tutkimisesta tai niihin liittyvistä syytetoimista vastaavien toimivaltaisten viranomaisten, varallisuuden takaisin hankinnasta vastaavien toimistojen, veroviranomaisten ja korruption torjunnasta vastaavien viranomaisten pääsyä keskitettyihin pankki- ja maksutilirekistereihin. Lisäksi toimintasuunnitelmassa kehoitettiin kartoittamaan esteitä tietoihin pääsyssä sekä niiden vaihtamisessa ja käyttämisessä ja rahanpesun selvittelykeskusten välisessä operatiivisessa yhteistyössä.

⁽¹⁾ EUVL C 367, 10.10.2018, s. 84.

⁽²⁾ Euroopan parlamentin kanta, vahvistettu 17. huhtikuuta 2019 (ei vielä julkaistu virallisessa lehdessä), ja neuvoston päätös, tehty 14. kesäkuuta 2019.

- (5) Vakavien rikosten torjunta, myös talousrikosten ja rahanpesun torjunta, on edelleen yksi unionin prioriteeteista.
- (6) Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivissä (EU) 2015/849 ⁽³⁾ edellytetään, että jäsenvaltiot ottavat käyttöön keskitettyjä pankkitilirekistereitä tai tiedonhakupäytäjäjärjestelmiä, jotka mahdollistavat pankki- ja maksutilien sekä talletuslaitosten haltijoiden oikea-aikaisen tunnistamisen.
- (7) Direktiivin (EU) 2015/849 mukaan tällaisten keskitettyjen pankkitilirekisterien tiedot ovat suoraan rahanpesun selvittelykeskusten saatavilla ja myös rahanpesun, siihen liittyvien esirikosten ja terrorismin rahoituksen estämisestä vastaavien kansallisten toimivaltaisten viranomaisten saatavilla.
- (8) Välitön ja suora pääsy keskitettyjen pankkitilirekisterien tietoihin on usein välttämätöntä, jotta rikostutkinnassa onnistuttaisiin ja jotta varat voitaisiin tunnistaa, jäljittää ja jäädyttää ajoissa niiden takavarikoimiseksi. Suora pääsy on välittömin tapa päästä käsiksi keskitettyjen pankkitilirekisterien tietoihin. Tässä direktiivissä olisi sen vuoksi vahvistettava säännöt suoran pääsyn myöntämisestä keskitettyihin pankkitilirekistereihin jäsenvaltioiden nimeämille toimivaltaisille viranomaisille, jotka vastaavat rikosten ennalta estämisestä, paljastamisesta, tutkimisesta tai niihin liittyvistä syytetoimista. Jos jäsenvaltio myöntää pääsyn tilitietoihin keskitettyjen sähköisten tiedonhakupäytäjäjärjestelmien välityksellä, kyseisen jäsenvaltion olisi varmistettava, että tiedonhakupäytäjäjärjestelmien toiminnasta vastaava viranomaisen raportoi nimetyille toimivaltaisille viranomaisille hakutuloksista välittömästi ja suodattamattomina. Tällä direktiivillä ei saisi olla vaikutusta kanaviin, joita toimivaltaiset viranomaiset käyttävät keskinäiseen tietojenvaihtoon, tai niiden valtuuksiin saada tietoja ilmoitusvelvollisilta unionin oikeuden tai kansallisen lainsäädännön mukaisesti. Kansallisten viranomaisten pääsy keskitetyissä rekistereissä oleviin tietoihin muissa kuin tämän direktiivin tarkoituksissa tai liittyen muihin kuin tämän direktiivin soveltamisalaan kuuluviin rikoksiin ei kuulu tämän direktiivin soveltamisalaan.
- (9) Koska jokaisessa jäsenvaltiossa on useita toimivaltaisia viranomaisia tai elimiä, jotka vastaavat rikosten ennalta estämisestä, paljastamisesta, tutkimisesta tai niihin liittyvistä syytetoimista, ja jotta voitaisiin varmistaa oikeasuhtainen pääsy tässä direktiivissä tarkoitettuihin rahoitus- ja muihin tietoihin, jäsenvaltioilta olisi edellytettävä, että ne nimeävät viranomaiset ja elimet, joilla on valtuudet päästä keskitettyihin pankkitilirekistereihin ja jotka voivat pyytää rahanpesun selvittelykeskuksilta tietoja tämän direktiivin soveltamiseksi. Jäsenvaltioiden olisi tätä direktiiviä täytäntöön pannaan otettava huomioon näiden viranomaisten ja elinten luonne, organisatorinen asema, tehtävät ja erioikeudet kansallisessa lainsäädännössä vahvistetun mukaisesti sekä olemassa olevat mekanismit rahoitusjärjestelmien suojelemiseksi rahanpesulta ja terrorismin rahoitukselta.
- (10) Toimivaltaisten viranomaisten joukosta olisi nimettävä varallisuuden takaisin hankinnasta vastaavat toimistot ja niillä olisi oltava suora pääsy keskitettyjen pankkitilirekisterien tietoihin niiden estäessä ennalta, paljastaessa tai tutkiessa tiettyjä vakavia rikoksia tai tukeissa tietynlaisia rikostutkintaa, mukaan lukien varojen tunnistaminen, jäljittäminen ja jäädyttäminen.
- (11) Jos veroviranomaiset ja korruption torjunnasta vastaavat viranomaiset ovat kansallisen lainsäädännön mukaisesti toimivaltaisia rikosten ennalta estämisessä, paljastamisessa tai niihin liittyvissä syytetoimissa, heitä olisi myös pidettävä viranomaisina, jotka voidaan nimetä tämän direktiivin tarkoituksia varten. Hallinnollisten tutkimusten, jotka eivät ole rahanpesun selvittelykeskusten rahanpesun ja terrorismin rahoituksen estämisen, paljastamisen ja tehokkaan torjumisen yhteydessä suorittamia tutkimuksia, ei olisi kuuluttava tämän direktiivin soveltamisalaan.

⁽³⁾ Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi (EU) 2015/849, annettu 20 päivänä toukokuuta 2015, rahoitusjärjestelmän käytön estämisestä rahanpesuun tai terrorismin rahoitukseen, Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) N:o 648/2012 muuttamisesta sekä Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2005/60/EY ja komission direktiivin 2006/70/EY kumoamisesta (EUVL L 141, 5.6.2015, s. 73).

- (12) Rikoksenteelijät ja etenkin rikollisryhmät ja terroristit toimivat usein monissa jäsenvaltioissa, ja heidän varansa, pankkitilit mukaan lukien, sijaitsevat usein toisissa jäsenvaltioissa. Vakavien rikosten, myös terrorismin, ja niihin liittyvien rahoitustoimien rajatylittävän ulottuvuuden vuoksi rikostutkintaa yhdessä jäsenvaltiossa tekevien toimivaltaisten viranomaisten on usein tarpeen päästä käsiksi muissa jäsenvaltioissa olevien pankkitilien tietoihin.
- (13) Toimivaltaiset viranomaiset voivat vaihtaa toisessa jäsenvaltiossa olevan toimivaltaisen viranomaisen kanssa kansallisista keskitetyistä pankkitilirekistereistä saamia tietoja neuvoston puitepäätöksen 2006/960/YOS⁽⁴⁾, Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2014/41/EU⁽⁵⁾ ja sovellettavien tietosuojasääntöjen mukaisesti.
- (14) Direktiivillä (EU) 2015/849 on merkittävästi parannettu unionin säädöskehystä, jolla säännellään rahanpesun selvittelykeskusten toimintaa ja yhteistyötä, mukaan lukien komission arvio mahdollisuudesta ottaa käyttöön koordinointi- ja tukimekanismi. Rahanpesun selvittelykeskusten oikeudellinen asema vaihtelee eri jäsenvaltioissa hallinnollisista keskuksista lainvalvontaa harjoittaviin keskuksiin tai niiden yhdistelmiin. Rahanpesun selvittelykeskusten toimivaltuuksiin kuuluu oikeus saada rahoitus-, lainvalvonta- ja hallinnollisia tietoja, joita ne tarvitsevat voidakseen estää, paljastaa ja torjua rahanpesua, siihen liittyviä esirikoksia ja terrorismin rahoitusta. Unionin lainsäädännössä ei kuitenkaan vahvisteta kaikkia erityisvälineitä ja -mekanismeja, joita rahanpesun selvittelykeskuksilla olisi oltava tällaisiin tietoihin pääsemiseksi ja tehtäviensä suorittamiseksi. Koska jäsenvaltiot ovat edelleen kokonaan vastuussa rahanpesun selvittelykeskusten organisaation määrittelystä ja perustamisesta, rahanpesun selvittelykeskusten pääsyssä sääntelyn alaisiin tietokantoihin on eroja, mikä johtaa liian vähäiseen tietojenvaihtoon lainvalvonta- tai syyttäväviranomaisten ja rahanpesun selvittelykeskusten välillä.
- (15) Oikeusvarmuuden ja operatiivisen tehokkuuden parantamiseksi tässä direktiivissä olisi vahvistettava säännöt, joilla parannetaan rahanpesun selvittelykeskusten valmiuksia jakaa jäsenvaltionsa nimetyille toimivaltaisille viranomaisille rahoitustietoja tai -analyyskejä kaikista vakavista rikoksista. Tarkemmin sanottuna rahanpesun selvittelykeskuksilta olisi edellytettävä, että ne tekevät yhteistyötä jäsenvaltioidensa nimettyjen toimivaltaisten viranomaistensa kanssa ja että ne pystyvät vastaamaan viipymättä näiden nimettyjen toimivaltaisten viranomaisten esittämiin, perusteltuihin rahoitustietoja ja -analyyskejä koskeviin pyyntöihin aina, kun kyseisiä rahoitustietoja tai -analyyskejä tarvitaan tapauskohtaisesti vakavien rikosten ennalta estämistä, paljastamista, tutkimista ja niihin liittyviä syytetoimia varten, ottaen huomioon direktiivin (EU) 2015/849 32 artiklan 5 kohdassa säädetyt poikkeukset. Tämä vaatimus ei saisi olla esteenä direktiivin (EU) 2015/849 mukaiselle rahanpesun selvittelykeskusten autonomialle. Erityisesti tapauksissa, joissa tiedot ovat peräisin toisen jäsenvaltion rahanpesun selvittelykeskukselta, kaikkia tuon selvittelykeskuksen määrittämiä, kyseisten tietojen käyttöä koskevia rajoituksia ja edellytyksiä olisi noudatettava. Muihin kuin alun perin hyväksytyihin käyttötarkoituksiin olisi edellytettävä kyseisen selvittelykeskuksen ennakkolupaa. Rahanpesun selvittelykeskusten olisi perusteltava asianmukaisesti kieltäytyminen vastaamasta tietojensaantia koskevaan pyyntöön. Tämä direktiivi ei saisi vaikuttaa direktiivin (EU) 2015/849 mukaiseen rahanpesun selvittelykeskusten toiminnalliseen riippumattomuuteen ja itsenäisyyteen, mukaan lukien rahanpesun selvittelykeskusten autonomia antaa omasta aloitteestaan tietoa tämän direktiivin tarkoituksia varten.
- (16) Tässä direktiivissä olisi myös vahvistettava rahanpesun selvittelykeskuksille selkeästi määritelty oikeudellinen kehys, jonka puitteissa ne voivat pyytää jäsenvaltionsa nimettyjen toimivaltaisten viranomaisten tallentamia asiaa koskevia tietoja rahanpesun, siihen liittyvien esirikosten ja terrorismin rahoituksen ennalta estämiseksi, paljastamiseksi ja torjumiseksi tehokkaasti.
- (17) Rahanpesun selvittelykeskusten olisi pyrittävä vaihtamaan rahoitustietoja ja rahoitusanalyyskejä nopeasti poikkeuksellisissa ja kiireellisissä tapauksissa, kun tällaiset tiedot tai analyysit liittyvät terrorismiin tai terrorismiin liittyvään järjestäytyneeseen rikollisuuteen.

⁽⁴⁾ Neuvoston puitepäätös 2006/960/YOS, tehty 18 päivänä joulukuuta 2006, Euroopan unionin jäsenvaltioiden lainvalvontaviranomaisten välisen tietojen ja tiedustelutietojen vaihdon yksinkertaistamisesta (EUVL L 386, 29.12.2006, s. 89).

⁽⁵⁾ Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2014/41/EU, annettu 3 päivänä huhtikuuta 2014, rikosasioita koskevasta eurooppalaisesta tutkintamääräyksestä (EUVL L 130, 1.5.2014, s. 1).

- (18) Tällainen tietojenvaihto ei saisi estää rahanpesun selvittelykeskuksia välittämstä aktiivisesti analyysejään muille rahanpesun selvittelykeskuksille direktiivin (EU) 2015/849 mukaisesti, jos kyseisistä analyyseistä käy ilmi rahanpesuun ja terrorismin rahoitukseen liittyviä tosiseikkoja tai epäilyjä, joista kyseiset muut rahanpesun selvittelykeskukset ovat suoraan kiinnostuneita. Rahoitusanalyysi sisältää operatiivisen analyysin, jossa keskitytään yksittäisiin tapauksiin ja määrättyihin kohteisiin tai asianmukaisiin valikoituihin tietoihin riippuen saatujen tietojen tyypistä ja määrästä ja tietojen oletetusta käytöstä niiden jakamisen jälkeen, sekä strategisen analyysin, jossa käsitellään rahanpesun ja terrorismin rahoituksen suuntauksia ja malleja. Tämä direktiivi ei saisi kuitenkaan vaikuttaa rahanpesun selvittelykeskusten organisatoriseen asemaan ja rooliin, jotka on määritelty jäsenvaltioiden kansallisessa lainsäädännössä.
- (19) Rahanpesun selvittelykeskusten analysoimien rahoitustietojen arkaluonteisuuden ja tarvittavien tietosuojatakeiden vuoksi tässä direktiivissä olisi säädettävä tarkasti, minkä tyypistä ja laajuista tietoa rahanpesun selvittelykeskukset, rahanpesun selvittelykeskukset ja nimetyt toimivaltaiset viranomaiset sekä eri jäsenvaltioiden nimetyt toimivaltaiset viranomaiset voivat vaihtaa keskenään. Tämä direktiivi ei saisi aiheuttaa muutoksia nykyisiin hyväksytyihin tiedonkeruumenelmiin. Jäsenvaltioiden olisi kuitenkin voitava päättää, että rahanpesun selvittelykeskusten ja nimettyjen toimivaltaisten viranomaisten välillä vaihdettavien rahoitus- ja tilitietojen soveltamisalaa laajennetaan. Jäsenvaltioiden olisi myös voitava helpottaa nimettyjen toimivaltaisten viranomaisten pääsyä rahoitus- ja tilitietoihin, kun on kyse muiden kuin vakavien rikosten ennalta estämisestä, paljastamisesta, tutkimisesta ja niihin liittyvistä syytetoimista. Tässä direktiivissä ei olisi poikettava sovellettavista tietosuojasäännöistä.
- (20) Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksella (EU) 2016/794 ⁽⁶⁾ perustetun lainvalvontayhteistyöviraston, jäljempänä 'Europol', toimivaltuuksien ja tehtävien, sellaisena kuin niistä säädetään mainitussa asetuksessa, mukaisesti Europol tukee jäsenvaltioita kansainvälisten rikollisjärjestöjen rahanpesutoiminnan rajatylittävässä tutkinnassa. Europolin olisi tässä yhteydessä ilmoitettava jäsenvaltioille kaikki tiedot kyseisiä jäsenvaltioita koskevista rikoksista ja niiden välisistä yhteyksistä. Kyseisen asetuksen mukaan Europolin kansalliset yksiköt toimivat yhteyseliminä Europolin ja niiden jäsenvaltioiden viranomaisten välillä, joilla on toimivalta tutkia rikoksia. Antaakseen Europolille tiedot, jotka se tarvitsee tehtäviensä hoitamiseksi, kunkin jäsenvaltion olisi sallittava se, että sen rahanpesun selvittelykeskukset vastaavat rahoitustietoja ja -analyysijä koskeviin pyyntöihin, jotka Europol esittää kyseisen jäsenvaltion kansallisen yksikön kautta tai tapauksen mukaan suorilla yhteydenotoilla. Jäsenvaltioiden olisi myös huolehdittava siitä, että niiden Europolin kansallisella yksiköllä ja tarvittaessa myös niiden nimetyillä toimivaltaisilla viranomaisilla on oikeus vastata Europolin esittämiin pankkitilejä koskeviin tietopyyntöihin. Europolin esittämien pyyntöjen olisi oltava asianmukaisesti perusteltuja. Europolin olisi esitettävä ne tapauskohtaisesti vastuunsa rajoissa ja tehtäviensä hoitamista varten. Rahanpesun selvittelykeskusten toiminnallinen riippumattomuus ja autonomia eivät saisi vaarantua, ja päätöksen tekeminen pyydettyjen tietojen tai analyysien toimittamisesta olisi jatkossakin jätettävä rahanpesun selvittelykeskuksille. Jotta yhteistyö olisi nopeaa ja tehokasta, rahanpesun selvittelykeskusten olisi vastattava Europolin pyyntöihin viipymättä. Europolin olisi asetuksen (EU) 2016/794 mukaisesti jatkettava nykyistä käytäntöään ja annettava jäsenvaltioille palautetta tämän direktiivin mukaisesti toimitettujen tietojen tai analyysien käytöstä.
- (21) Tässä direktiivissä olisi otettava huomioon myös se, että neuvoston asetuksen (EU) 2017/1939 ⁽⁷⁾ 43 artiklan mukaisesti Euroopan syyttäjänviraston (EPPO) valtuutetuilla Euroopan syyttäjillä on soveltuvin osin valtuudet hankkia merkityksellisiä tietoja, jotka on tallennettu kansallisiin rikostutkinta- ja lainvalvontatietokantoihin sekä muihin merkityksellisiin viranomaisrekistereihin, mukaan lukien keskitetyt pankkitilirekisterit ja tiedonhakujärjestelmät, samoin edellytyksin kuin mitä sovelletaan vastaaviin tapauksiin kansallisen lainsäädännön nojalla.

⁽⁶⁾ Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) 2016/794, annettu 11 päivänä toukokuuta 2016, Euroopan unionin lainvalvontayhteistyövirastosta (Europol) sekä neuvoston päätösten 2009/371/YOS, 2009/934/YOS, 2009/935/YOS, 2009/936/YOS ja 2009/968/YOS korvaamisesta ja kumoamisesta (EUVL L 135, 24.5.2016, s. 53).

⁽⁷⁾ Neuvoston asetus (EU) 2017/1939, annettu 12 päivänä lokakuuta 2017, tiiviimmän yhteistyön toteuttamisesta Euroopan syyttäjänviraston (EPPO) perustamisessa (EUVL L 283, 31.10.2017, s. 1).

- (22) Rahanpesun selvittelykeskusten välisen yhteistyön vahvistamiseksi komission olisi lähitulevaisuudessa toteutettava vaikutustenarviointi, jossa arvioidaan Euroopan unionin rahanpesun selvittelykeskuksen kaltaisen koordinointi- ja tukimekanismin perustamisen mahdollisuutta ja tarkoituksenmukaisuutta.
- (23) Jotta tehokkuuden ja tietosuojan korkean tason välillä saavutettaisiin asianmukainen tasapaino, jäsenvaltioiden olisi varmistettava, että sellaisia arkaluonteisia rahoitustietoja, joista voi käydä ilmi henkilön rotu tai etninen alkuperä, poliittiset mielipiteet, uskonnollinen tai filosofinen vakaumus, ammattiliiton jäsenyys, terveydentila, seksuaalinen käyttäytyminen tai suuntautuminen, saavat käsitellä ainoastaan sellaiset henkilöt, jotka on nimenomaisesti valtuutettu siihen ja että käsittely tapahtuu sovellettavien tietosuojasääntöjen mukaisesti.
- (24) Tässä direktiivissä kunnioitetaan perusoikeuksia ja noudatetaan periaatteita, jotka tunnustetaan SEU 6 artiklassa ja Euroopan unionin perusoikeuskirjassa, erityisesti oikeutta yksityis- ja perhe-elämän kunnioittamiseen, oikeutta henkilötietojen suojaan, syrjimättömyyttä, elinkeinonvapautta, oikeutta tehokkaiisiin oikeussuojakeinoihin ja puolueettomaan tuomioistuimeen, syyttömyysolettamaa ja oikeutta puolustukseen, laillisuusperiaatetta ja rikoksista määrättävien rangaistusten oikeasuhteisuuden periaatetta sekä perusoikeuksia ja periaatteita, joista määrätään kansainvälisessä oikeudessa ja kansainvälisissä sopimuksissa, joiden osapuolia unioni tai kaikki jäsenvaltiot ovat, mukaan lukien ihmisoikeuksien ja perusvapauksien suojaamiseksi tehty eurooppalainen yleissopimus, sekä jäsenvaltioiden perustuslaeissa, kunkin niistä soveltamisalalla.
- (25) On tärkeää varmistaa, että tämän direktiivin nojalla tapahtuvassa henkilötietojen käsittelyssä noudatetaan täysimääräisesti oikeutta henkilötietojen suojaan. Kaikkeen tällaiseen tietojen käsittelyyn sovelletaan Euroopan parlamentin ja neuvoston asetusta (EU) 2016/679⁽⁸⁾ ja Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiiviä (EU) 2016/680⁽⁹⁾ niiden soveltamisalalla. Varallisuuden takaisin hankinnasta vastaavien toimistojen pääsyssä keskitettyihin pankkitilirekistereihin ja tiedonhakupäätelmiin sovelletaan direktiiviä (EU) 2016/680, kun taas neuvoston päätöksen 2007/845/YOS⁽¹⁰⁾ 5 artiklan 2 kohtaa ei sovelleta. Europolin osalta sovelletaan asetusta (EU) 2016/794. Tässä direktiivissä olisi säädettävä erityisistä ja täydentävistä takeista ja edellytyksistä henkilötietojen suojan varmistamiseksi mekanismeissa, joita käytetään arkaluonteisten tietojen käsittelyyn ja tietopyyntöjen kirjaamiseen.
- (26) Tämän direktiivin nojalla saatuja henkilötietoja olisi käsiteltävä ainoastaan sovellettavien tietosuojasääntöjen mukaisesti toimivaltaisten viranomaisten toimesta silloin, kun se on välttämätöntä ja oikeasuhteista vakavien rikosten ennalta estämiseksi, paljastamiseksi, tutkimiseksi tai niihin liittyviä syytetoimia varten.
- (27) Lisäksi on tärkeää asettaa ehtoja tietoihin pääsyn rajoittamiseksi, jotta voidaan kunnioittaa oikeutta henkilötietojen suojaan ja yksityisyyteen sekä rajoittaa keskitettyjen pankkitilirekistereiden ja tiedonhakupäätelmien tietoihin pääsyn vaikutusta. Jäsenvaltioiden olisi erityisesti varmistettava, että tätä direktiiviä sovellettaessa toimivaltaisten viranomaisten hallussa oleviin henkilötietoihin pääsyyn sovelletaan asianmukaisia tietosuojaperiaatteita ja -toimenpiteitä. Ainoastaan valtuutetulla henkilöstöllä olisi oltava pääsy henkilötietoja sisältäviin tietoihin, joita voidaan saada keskitetyistä pankkitilirekistereistä tai todentamisprosessien kautta. Henkilöstölle, jolle myönnetään pääsy tällaisiin arkaluonteisiin tietoihin, olisi annettava koulutusta turvallisuuskäytännöistä tietojen vaihtoa ja käsittelyä varten.

⁽⁸⁾ Euroopan parlamentin ja neuvoston asetusta (EU) 2016/679, annettu 27 päivänä huhtikuuta 2016, luonnollisten henkilöiden suoje-
lusta henkilötietojen käsittelyssä sekä näiden tietojen vapaasta liikkuvuudesta ja direktiivin 95/46/EY kumoamisesta (yleinen tieto-
suoja-asetus) (EUVL L 119, 4.5.2016, s. 1).

⁽⁹⁾ Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi (EU) 2016/680, annettu 27 päivänä huhtikuuta 2016, luonnollisten henkilöiden
suoje-
lusta toimivaltaisten viranomaisten suorittamassa henkilötietojen käsittelyssä rikosten ennalta estämistä, tutkimista, paljastamista
tai rikoksiin liittyviä syytetoimia tai rikosoikeudellisten seuraamusten täytäntöönpanoa varten sekä näiden tietojen vapaasta liikku-
vuudesta ja neuvoston puitepäätöksen 2008/977/YOS kumoamisesta (EUVL L 119, 4.5.2016, s. 89).

⁽¹⁰⁾ Neuvoston päätös 2007/845/YOS, tehty 6 päivänä joulukuuta 2007, varallisuuden takaisin hankinnasta vastaavien jäsenvaltioiden
toimistojen yhteistyöstä rikoksen tuottaman hyödyn tai muun rikokseen liittyvän omaisuuden jäljittämiseksi ja tunnistamisesta
(EUVL L 332, 18.12.2007, s. 103).

- (28) Rahoitustietojen siirto kolmansiin maihin ja kansainvälisille kumppaneille tässä direktiivissä säädettyjä tarkoituksia varten olisi sallittava ainoastaan asetuksen (EU) 2016/679 V luvussa tai direktiivin (EU) 2016/680 V luvussa säädettyjen edellytysten mukaisesti.
- (29) Komission olisi raportoitava tämän direktiivin täytäntöönpanosta kolmen vuoden kuluttua direktiivin saattamisesta osaksi kansallista lainsäädäntöä ja sen jälkeen kolmen vuoden välein. Paremmasta lainsäädännöstä 13 päivänä huhtikuuta 2016 tehdyn toimielinten välisen sopimuksen ⁽¹¹⁾ mukaisesti komission olisi tehtävä myös tätä direktiiviä koskeva arviointi erityisten seurantarjestelyjen avulla kerättyjen tietojen perusteella, jotta voidaan arvioida direktiivin todellisia vaikutuksia ja lisätoimenpiteiden tarvetta.
- (30) Tämän direktiivin tavoitteena on varmistaa, että laaditaan sääntöjä unionin kansalaisten turvallisuuden tason nostamiseksi ennalta estämällä ja torjumalla rikollisuutta Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen (SEUT) 67 artiklan nojalla. Terrorismin ja rikollisuuden uhat vaikuttavat niiden ylikansallisen luonteen vuoksi koko unioniin ja edellyttävät siksi unionin laajuisia toimia. Rikolliset voivat käyttää hyväkseen sitä ja hyötyä siitä, ettei tili- ja rahoitustietoja käytetä jäsenvaltiossa tehokkaasti, millä voi vuorostaan olla seurauksia toisessa jäsenvaltiossa.
- (31) Jäsenvaltiot eivät voi riittävällä tavalla saavuttaa tämän direktiivin tavoitetta, joka on parantaa rahanpesun selvittelykeskusten ja vakavien rikollisuuden muotojen ennalta estämisestä, paljastamisesta, tutkimisesta tai niihin liittyvistä syytetoimista vastuussa olevien viranomaisten pääsyä tietoihin, jotta voidaan parantaa niiden valmiuksia suorittaa talousrikostutkintaa sekä edistää niiden välistä yhteistyötä, vaan se voidaan saavuttaa paremmin unionin tasolla, minkä vuoksi unioni voi toteuttaa toimenpiteitä SEU 5 artiklassa vahvistetun toissijaisuusperiaatteen mukaisesti. Kyseisessä artiklassa vahvistetun suhteellisuusperiaatteen mukaisesti tässä direktiivissä ei ylitetä sitä, mikä on tarpeen tämän tavoitteen saavuttamiseksi.
- (32) Jotta voidaan varmistaa tämän direktiivin yhdenmukainen täytäntöönpano niiden komission päätösten osalta, joilla sallitaan se, että jäsenvaltiot soveltavat väliaikaisesti kolmansien maiden, jotka ovat Euroopan talousalueen sopimuspuolia, kanssa tehtyjä sopimuksia tai tekevät tällaisia sopimuksia, täytäntöönpanovaltaa olisi siirrettävä komissiolle. Tätä valtaa olisi käytettävä Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) N:o 182/2011 ⁽¹²⁾ mukaisesti.
- (33) Neuvoston päätös 2000/642/YOS olisi kumottava, koska sen kohdetta säännellään muilla unionin säädöksillä eikä sitä enää tarvita.
- (34) SEU- ja SEUT-sopimukseen liitettyssä, Yhdistyneen kuningaskunnan ja Irlannin asemasta vapauden, turvallisuuden ja oikeuden alueen osalta tehdystä pöytäkirjassa N:o 21 olevan 3 artiklan mukaisesti Yhdistynyt kuningaskunta ja Irlanti ovat ilmoittaneet haluavansa osallistua tämän direktiivin hyväksymiseen ja soveltamiseen.
- (35) SEU- ja SEUT-sopimukseen liitettyssä, Tanskan asemasta tehdystä pöytäkirjassa N:o 22 olevien 1 ja 2 artiklan mukaisesti Tanska ei osallistu tämän direktiivin hyväksymiseen, direktiivi ei sido Tanskaa eikä sitä sovelleta Tanskaan.
- (36) Euroopan tietosuojavaltuutettua on kuultu Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EY) N:o 45/2001 ⁽¹³⁾ 28 artiklan 2 kohdan mukaisesti, ja Euroopan tietosuojavaltuutettu antoi lausunnon 10 päivänä syyskuuta 2018,

⁽¹¹⁾ Euroopan parlamentin, Euroopan unionin neuvoston ja Euroopan komission välinen toimielinten sopimus, tehty 13 päivänä huhtikuuta 2016, paremmasta lainsäädännöstä (EUVL L 123, 12.5.2016, s. 1).

⁽¹²⁾ Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) N:o 182/2011, annettu 16 päivänä helmikuuta 2011, yleisistä säännöistä ja periaatteista, joiden mukaisesti jäsenvaltiot valvovat komission täytäntöönpanovallan käyttöä (EUVL L 55, 28.2.2011, s. 13).

⁽¹³⁾ Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EY) N:o 45/2001, annettu 18 päivänä joulukuuta 2000, yksilöiden suojelusta yhteisöjen toimielinten ja elinten suorittamassa henkilötietojen käsittelyssä ja näiden tietojen vapaasta liikkuvuudesta (EYVL L 8, 12.1.2001, s. 1).

OVAT HYVÄKSYNEET TÄMÄN DIREKTIIVIN:

I LUKU

YLEISET SÄÄNNÖKSET

1 artikla

Kohde

1. Tässä direktiivissä vahvistetaan toimenpiteet, jotka helpottavat toimivaltaisten viranomaisten pääsyä rahoitus- ja tilitietoihin ja tietojen käyttöä vakavien rikosten ennalta estämiseksi, paljastamiseksi, tutkimiseksi ja niihin liittyviä syytetoimia varten. Lisäksi siinä säädetään toimenpiteistä, jotka helpottavat rahanpesun selvittelykeskusten pääsyä lainvalvontaan liittyviin tietoihin, kun kyseisiä tietoja tarvitaan rahanpesun, siihen liittyvien esirikosten ja terrorismin rahoituksen ennalta estämiseksi ja torjumiseksi, ja rahanpesun selvittelykeskusten välistä yhteistyötä.

2. Tällä direktiivillä ei rajoiteta:

- a) direktiivin (EU) 2015/849 ja siihen liittyvien kansallisen lainsäädännön säännösten soveltamista, mukaan lukien rahanpesun selvittelykeskuksille kansallisen lainsäädännön nojalla annettua organisatorista asemaa ja toimivaltaisten viranomaisten toiminnallista itsenäisyyttä ja riippumattomuutta;
- b) kanavia, joita toimivaltaiset viranomaiset käyttävät keskinäiseen tietojenvaihtoon, tai niiden valtuuksia saada tietoja ilmoitusvelvollisilta unionin oikeuden tai jäsenvaltioiden kansallisen lainsäädännön mukaisesti;
- c) asetuksen (EU) 2016/794 soveltamista;
- d) velvoitteita, jotka johtuvat keskinäistä oikeusapua tai rikosasioissa annettujen päätösten vastavuoroista tunnustamista koskevista unionin oikeudellisista välineistä tehdystä puitepäätöksestä 2006/960/YOS.

2 artikla

Määritelmät

Tässä direktiivissä tarkoitetaan:

- 1) 'keskitetyillä pankkitilirekistereillä' keskitettyjä automatisoituja mekanismeja, kuten keskitettyjä rekistereitä tai keskitettyjä sähköisiä tiedonhakup järjestelmiä, jotka on otettu käyttöön direktiivin (EU) 2015/849 32 a artiklan 1 kohdan mukaisesti;
- 2) 'varallisuuden takaisin hankinnasta vastaavilla toimistoilla' jäsenvaltioiden päätöksen 2007/845/YOS nojalla perustamia tai nimeämiä kansallisia toimistoja;
- 3) 'rahanpesun selvittelykeskuksella' direktiivin (EU) 2015/849 32 artiklan nojalla perustettua rahanpesun selvittelykeskusta;
- 4) 'ilmoitusvelvollisilla' direktiivin (EU) 2015/849 2 artiklan 1 kohdassa tarkoitettuja tahoja;
- 5) 'rahoitustiedoilla' kaikenlaisia rahanpesun selvittelykeskusten jo hallussa olevia tietoja, kuten tietoja, jotka koskevat rahoitusvaroja, varainsiirtoja tai rahoitusalan liikesuhteita, rahanpesun ja terrorismin rahoituksen ennalta estämiseksi, paljastamiseksi ja tehokkaaksi torjumiseksi;

6) 'lainvalvontatiedoilla':

- i) kaikenlaisia toimivaltaisten viranomaisten hallussa jo olevia tietoja rikosten ennalta estämiseksi, paljastamiseksi, tutkimiseksi tai niihin liittyviä syytetoimia varten, tai
- ii) kaikenlaisia viranomaisten tai yksityisten tahojen hallussa rikosten estämiseksi, paljastamiseksi, tutkimiseksi tai niihin liittyviä syytetoimia varten olevia tietoja, jotka ovat toimivaltaisten viranomaisten saatavilla ilman, että niiden tarvitsee käyttää kansallisen lainsäädännön mukaisia pakkokeinoja;

tällaisia tietoja voivat olla muun muassa rikosrekisterit sekä tiedot, jotka koskevat tutkimuksia, tiedot, jotka koskevat varojen jäädyttämistä tai takavarikoimista tai muita tutkimustoimia tai väliaikaisia toimia sekä tuomioita ja takavarikoita koskevat tiedot;

7) 'tilitiedoilla' seuraavia keskitetyissä pankkitilirekistereissä olevia pankki- ja maksutilejä sekä tallelokeroita koskevia tietoja:

- i) asiakkaan/tilinhaltijan ja kaikkien asiakkaan puolesta oletettavasti toimivien henkilöiden osalta: nimi ja kansallisten täytäntöönpanosäännösten, joilla pannaan täytäntöön direktiivin (EU) 2015/849 13 artiklan 1 kohdan a alakohta, nojalla vaaditut muut tunnistetiedot tai yksilöllinen tunnistenumero;
- ii) asiakkaan/tilinhaltijan tosiasiallisen omistajan ja edunsaajan osalta: nimi ja kansallisten täytäntöönpanosäännösten, joilla pannaan täytäntöön direktiivin (EU) 2015/849 13 artiklan 1 kohdan b alakohta, nojalla vaaditut muut tunnistetiedot tai yksilöllinen tunnistenumero;
- iii) pankki- tai maksutilin osalta: IBAN-numero ja tilin avaamis- ja sulkemispäivämäärä;
- iv) tallelokeron osalta: vuokraajan nimi ja kansallisten täytäntöönpanosäännösten, joilla pannaan täytäntöön direktiivin (EU) 2015/849 13 artiklan 1 kohta, nojalla vaaditut muut tunnistetiedot tai yksilöllinen tunnistenumero ja vuokra-ajan pituus;

8) 'rahanpesulla' Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin (EU) 2018/1673 ⁽¹⁴⁾ 3 artiklassa määriteltyä menettelyä;

9) 'siihen liittyvillä esirikoksilla' direktiivin (EU) 2018/1673 2 artiklan 1 kohdassa tarkoitettuja rikoksia;

10) 'terrorismin rahoituksella' Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin (EU) 2017/541 ⁽¹⁵⁾ 11 artiklassa määriteltyä toimintaa;

11) 'rahoitusanalyysillä' rahanpesun selvittelykeskusten jo tekemän operatiivisen ja strategisen analyysin tuloksia niiden direktiivin (EU) 2015/849 mukaisten tehtävien suorittamiseksi;

12) 'vakavilla rikoksilla' asetuksen (EU) 2016/794 liitteessä I lueteltuja rikollisuuden muotoja.

⁽¹⁴⁾ Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi (EU) 2018/1673, annettu 23 päivänä lokakuuta 2018, rahanpesun torjumisesta rikosoikeudellisin keinoin (EUVL L, 284, 12.11.2018, s. 22).

⁽¹⁵⁾ Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi (EU) 2017/541, annettu 15 päivänä maaliskuuta 2017, terrorismin torjumisesta sekä neuvoston puitepäätöksen 2002/475/YOS korvaamisesta sekä neuvoston päätöksen 2005/671/YOS muuttamisesta (EUVL L 88, 31.3.2017, s. 6).

3 artikla

Toimivaltaisten viranomaisten nimeäminen

1. Jokaisen jäsenvaltion on nimettävä niiden viranomaistensa joukosta, joilla on toimivalta rikosten ennalta estämisessä, paljastamisessa, tutkimisessa ja niihin liittyvissä syytetoimissa, ne, joilla on valtuudet päästä jäsenvaltioiden perustamiin kansallisiin keskitettyihin pankkitilirekistereihin ja tehdä niissä hakuja. Näihin toimivaltaisiin viranomaisiin kuuluvat vähintään varallisuuden takaisin hankinnasta vastaavat toimistot.
2. Jokaisen jäsenvaltion on nimitettävä niiden viranomaistensa joukosta, joilla on toimivalta rikosten ennalta estämisessä, paljastamisessa, tutkimisessa ja niihin liittyvissä syytetoimissa, toimivaltaiset viranomaiset, jotka voivat pyytää ja saada rahoitustietoja ja -analyseja rahanpesun selvittelykeskuksilta.
3. Jokaisen jäsenvaltion on ilmoitettava komissiolle tiedot 1 ja 2 kohdan mukaisesti nimeämistään toimivaltaisista viranomaisista viimeistään 2 päivänä joulukuuta 2021, ja kaikki niihin tehdyt muutokset. Komissio julkaisee ilmoitetut tiedot *Euroopan unionin virallisessa lehdessä*.

II LUKU

TOIMIVALTAISTEN VIRANOMAISTEN PÄÄSY TILITIETOIHIN

4 artikla

Toimivaltaisten viranomaisten pääsy tilítietoihin ja mahdollisuus tehdä niitä koskevia hakuja

1. Jäsenvaltioiden on varmistettava, että 3 artiklan 1 kohdan mukaisesti nimetyillä kansallisilla toimivaltaisilla viranomaisilla on valtuudet päästä tilítietoihin ja tehdä niitä koskevia hakuja suoraan ja välittömästi aina, kun se on tarpeen heidän tehtäviensä suorittamiseksi voidakseen estää ennalta, paljastaa ja tutkia rikoksia tai niihin liittyviä syytetoimia varten tai tukea vakaviin rikoksiin liittyvää rikostutkintaa, mukaan lukien tutkintaan liittyvien varojen tunnistaminen, jäljittäminen ja jäädyttäminen. Tietoihin pääsy ja haut katsotaan suoriksi ja välittömiksi myös silloin, kun keskitettyjä pankkitilirekistereitä ylläpitävät kansalliset viranomaiset toimittavat tilítiedot toimivaltaisille viranomaisille nopeasti automaattisen mekanismin välityksellä edellyttäen, että mikään välittävä laitos ei voi puuttua pyydettyihin tai toimitettaviin tietoihin.
2. Toimivaltaisilla viranomaisilla ei ole tämän direktiivin nojalla pääsyä niihin lisätietoihin, joita jäsenvaltiot voivat pitää tärkeinä ja viedä keskitettyihin pankkitilirekistereihin direktiivin (EU) 2015/849 32 a artiklan 4 kohdan nojalla.

5 artikla

Toimivaltaisten viranomaisten pääsyä tietoihin ja niitä koskevien hakujen tekemistä koskevat edellytykset

1. Edellä olevan 4 artiklan mukainen pääsy tilítietoihin ja mahdollisuus tehdä niitä koskevia hakuja on ainoastaan toimivaltaisten viranomaisten henkilöstön jäsenillä, jotka on erikseen ja tapauskohtaisesti nimetty ja valtuutettu suorittamaan näitä tehtäviä.
2. Jäsenvaltioiden on varmistettava, että nimettyjen toimivaltaisten viranomaisten henkilöstö ylläpitää korkeaa ammatillista tasoa, luottamuksellisuutta ja tietosuojaa koskevat normit mukaan luettuina, ja että se on erittäin luotettava ja että sillä on asianmukainen pätevyys.
3. Jäsenvaltioiden on varmistettava, että toimivaltaisten viranomaisten pääsyä tietoihin ja niitä koskevien hakujen tekemistä tuetaan korkeiden teknologisten standardien mukaisilla tietoturvan takaavilla teknisillä ja organisatorisilla toimenpiteillä 4 artiklan mukaisesti.

*6 artikla***Toimivaltaisten viranomaisten tietoihin pääsyn ja niitä koskevien hakujen valvonta**

1. Jäsenvaltioiden on säädettävä, että keskitettyjä pankkitilirekistereitä pitävät viranomaiset huolehtivat lokikirjan pitämisestä kaikista nimettyjen toimivaltaisten viranomaisten rekisterin käyttö- ja hakukerroista. Lokikirjan on sisällettävä erityisesti seuraavat:

- a) tapauksen kansalliset viitetiedot,
- b) tiedustelun tai haun päivämäärä ja kellonaika,
- c) tiedustelussa tai haussa käytettyjen tietojen tyyppi;
- d) tulosten yksilölliset tunnistetiedot,
- e) rekisteriä käyttäneen nimetyn toimivaltaisen viranomaisen nimi,
- f) tiedustelun tai haun suorittaneen henkilön ja tarvittaessa tiedustelun tai haun määränneen henkilön tunnistetiedot ja mahdollisuuksien mukaan tiedustelun tai haun tulosten vastaanottajan tunnistetiedot.

2. Tietosuojavastaavien, jotka vastaavat keskitetyistä pankkitilirekistereistä, on tarkistettava lokikirjat säännöllisesti. Lokikirjat on pyynnöstä asetettava direktiivin (EU) 2016/680 41 artiklan mukaisesti perustetun toimivaltaisen valvontaviranomaisen saataville.

3. Lokikirjoja saa käyttää yksinomaan tietosuojan valvontaan, mukaan lukien pyynnön hyväksyttävyyden ja tietojenkäsittelyn lainmukaisuuden tarkistaminen, sekä tietoturvan varmistamiseen. Lokitiedot suojataan asianmukaisin toimin luvattoman pääsyn estämiseksi, ja ne poistetaan viiden vuoden kuluttua niiden luomisesta, paitsi jos niitä tarvitaan jo aloitetuissa valvontamenettelyissä.

4. Jäsenvaltioiden on varmistettava, että keskitettyjä pankkitilirekistereitä ylläpitävät viranomaiset toteuttavat asianmukaisia toimia, jotta työntekijät ovat tietoisia sovellettavasta unionin oikeudesta ja kansallisesta lainsäädännöstä, myös asiaa koskevista tietosuojasäännöistä. Näihin toimiin on sisällytettävä erityisiä koulutusohjelmia.

III LUKU

TIETOJENVAIHTO TOIMIVALTAISTEN VIRANOMAISTEN JA RAHANPESUN SELVITTELYKESKUSTEN VÄLILLÄ JA RAHANPESUN SELVITTELYKESKUSTEN KESKEN*7 artikla***Toimivaltaisten viranomaisten rahanpesun selvittelykeskukselle esittämät tietopyynnöt**

1. Kansalliset menettelytakeet huomioon ottaen jokaisen jäsenvaltion on huolehdittava siitä, että sen kansalliselta rahanpesun selvittelykeskukselta edellytetään, että se tekee yhteistyötä 3 artiklan 2 kohdassa tarkoitettujen nimettyjen toimivaltaisten viranomaistensa kanssa ja että se pystyy vastaamaan viipymättä näiden nimettyjen toimivaltaisten viranomaisten esittämiin, riittävällä tavalla perusteltuihin rahoitustietoja ja -analyysijä koskeviin pyyntöihin aina, kun kyseisiä rahoitustietoja tai -analyysijä tarvitaan tapauskohtaisesti vakavien rikosten ennalta estämistä, paljastamista, tutkimista ja niihin liittyviä syytetoimia varten ja kun tietopyynnöt perustellaan näihin liittyvillä syillä.

2. Jos objektiivisten tosiseikkojen perusteella on syytä olettaa, että tietojen antamisella olisi kielteisiä vaikutuksia käynnissä olevaan selvittelyyn tai analyysiin, tai jos on kyse poikkeustapauksesta, jossa tietojen ilmaiseminen olisi selvässä epäsuhteessa luonnollisen henkilön tai oikeushenkilön oikeutettuihin etuihin nähden tai merkityksetöntä siihen tarkoitukseen nähden, johon niitä on pyydetty, rahanpesun selvittelykeskuksella ei ole velvollisuutta vastata tietopyyntöön.

3. Tietojen käyttö muihin kuin alun perin hyväksytyihin käyttötarkoituksiin edellyttää kyseisen selvittelykeskuksen ennakkolupaa. Selvittelykeskusten on perusteltava asianmukaisesti kieltäytyminen vastaamasta 1 kohdan mukaiseen tietojensaantia koskevaan pyyntöön.

4. Päätöksen tiedon levittämisestä tekee rahanpesun selvittelykeskus.

5. Nimetyt toimivaltaiset viranomaiset voivat käsitellä rahanpesun selvittelykeskukselta saatuja rahoitustietoja ja -analyyssejä vakavien rikosten ennalta estämisen, paljastamisen, tutkimisen tai niihin liittyvien syytetoimien erityistarkoituksiin, paitsi niihin tarkoituksiin, joita varten henkilötietoja kerätään direktiivin (EU) 2016/680 4 artiklan 2 kohdan mukaisesti.

8 artikla

Rahanpesun selvittelykeskusten toimivaltaisille viranomaisille esittämät tietopyynnöt

Jokaisen jäsenvaltion on kansallisia menettelytakeita noudattaen ja direktiivin (EU) 2015/849 32 artiklan 4 kohdassa vahvistettujen rahanpesun selvittelykeskusten pääsyä tietoihin koskevien sääntöjen mukaisesti varmistettava, että sen nimettyjen toimivaltaisten viranomaisten edellytetään vastaavan viipymättä kansallisen rahanpesun selvittelykeskuksen esittämiin lainvalvontatietoja koskeviin pyyntöihin tapauskohtaisesti aina, kun kyseisiä tietoja tarvitaan rahanpesun, siihen liittyvien esirikosten ja terrorismin rahoituksen ennalta estämiseksi, paljastamiseksi ja torjumiseksi.

9 artikla

Eri jäsenvaltioiden rahanpesun selvittelykeskusten välinen tietojenvaihto

1. Jäsenvaltioiden on varmistettava, että poikkeuksellisissa ja kiireellisissä tapauksissa niiden rahanpesun selvittelykeskuksilla on oikeus vaihtaa rahoitustietoja tai -analyyssejä, joilla voi olla merkitystä terrorismiin tai terrorismiin liittyvään järjestäytyneeseen rikollisuuteen liittyvien tietojen käsittelyssä tai analyysissä.

2. Jäsenvaltioiden on varmistettava, että 1 kohdassa tarkoitetuissa tapauksissa ja ottaen huomioon niiden toiminnalliset rajoitukset, rahanpesun selvittelykeskukset pyrkivät vaihtamaan tällaisia tietoja nopeasti.

10 artikla

Toimivaltaisten viranomaisten välinen tietojenvaihto eri jäsenvaltioissa

1. Kunkin jäsenvaltion on kansallisten menettelytakeiden mukaisesti varmistettava, että sen 3 artiklan 2 kohdan nojalla nimetyt toimivaltaiset viranomaiset voivat pyynnöstä ja tapauskohtaisesti vaihtaa kyseisen jäsenvaltion rahanpesun selvittelykeskukselta ja toisen jäsenvaltion nimetyltä toimivaltaiselta viranomaiselta saatuja rahoitustietoja ja -analyyssejä, jos kyseiset rahoitustiedot ja -analyysit ovat tarpeen rahanpesun, siihen liittyvien esirikosten ja terrorismin rahoituksen ennalta estämiseksi, paljastamiseksi ja torjumiseksi.

Kunkin jäsenvaltion on varmistettava, että sen nimetyt toimivaltaiset viranomaiset käyttävät tämän artiklan mukaisesti vaihdettuja rahoitustietoja tai -analyyssejä ainoastaan siihen tarkoitukseen, jota varten ne on pyydetty tai annettu.

Kunkin jäsenvaltion on varmistettava, että kyseisen jäsenvaltion nimetyt toimivaltaiset viranomaiset eivät välitä kyseisen jäsenvaltion rahanpesun selvittelykeskukselta saamiaan rahoitustietoja tai -analyyskejä muille viranomaisille, virastoille tai yksiköille, eivätkä käytä niitä muihin kuin alun perin hyväksytyihin tarkoituksiin ilman tiedot toimittavan rahanpesun selvittelykeskuksen antamaa ennakkosuostumusta.

2. Jäsenvaltioiden on varmistettava, että tämän artiklan mukaisesti esitetty pyyntö ja vastaus siihen lähetetään käyttämällä tätä tarkoitusta varten luotua turvallista sähköistä viestintäkanavaa, jolla varmistetaan tietoturvan korkea taso.

IV LUKU

TIETOJEN VAIHTO Europolin KANSSA

11 artikla

Tilitietojen toimittaminen Europolille

Kunkin jäsenvaltion on varmistettava, että sen toimivaltaisilla viranomaisilla on oikeus Europolin kansallisen yksikön välityksellä tai olemalla suoraan yhteydessä Europoliin, jos kyseinen jäsenvaltio sen sallii, vastata Europolin esittämiin tilitietoja koskeviin asianmukaisesti perusteltuihin pyyntöihin tapauskohtaisesti vastuunsa rajoissa ja tehtäviensä suorittamista varten. Sovelletaan asetuksen (EU) 2016/794 7 artiklan 6 ja 7 kohtaa.

12 artikla

Europolin ja rahanpesun selvittelykeskusten välinen tietojenvaihto

1. Kunkin jäsenvaltion on varmistettava, että sen rahanpesun selvittelykeskuksella on oikeus vastata asianmukaisesti perusteltuihin pyyntöihin, joita Europol esittää Europolin kansallisen yksikön välityksellä tai rahanpesun selvittelykeskuksen ja Europolin suoran yhteydenpidon kautta, jos kyseinen jäsenvaltio sen sallii. Tällaisten pyyntöjen on koskettava rahoitustietoja ja -analyyskejä, ja ne on esitettävä tapauskohtaisesti Europolin vastuun rajoissa ja Europolin tehtävien suorittamista varten.

2. Tässä artiklassa tarkoitettuun tietojenvaihtoon sovelletaan direktiivin (EU) 2015/849 32 artiklan 5 kohtaa ja asetuksen (EU) 2016/794 7 artiklan 6 ja 7 kohtaa.

3. Jäsenvaltioiden on varmistettava, että pyynnön noudattamatta jättäminen perustellaan asianmukaisesti.

13 artikla

Tietojenvaihtoa koskevat yksityiskohtaiset järjestelyt

1. Jäsenvaltioiden on varmistettava, että tämän direktiivin 11 ja 12 artiklan mukainen tietojenvaihto tapahtuu sähköisesti asetuksen (EU) 2016/794 mukaisesti:

a) SIENA-sovelluksen tai sitä seuraavan sovelluksen kautta SIENA-sovelluksessa käytettävällä kielellä; tai

b) tarvittaessa FIU.net-verkon tai sitä seuraavan verkon kautta.

2. Jäsenvaltioiden on varmistettava, että 12 artiklassa tarkoitettu tietojenvaihto toteutetaan viipymättä, ja tältä osin Europolin esittämät tietopyynnöt käsitellään samalla tavalla kuin jos ne olisivat peräisin toisesta rahanpesun selvittelykeskuksesta.

*14 artikla***Tietosuojavaatimukset**

1. Tämän direktiivin 11 ja 12 artiklassa tarkoitettuihin tilitietoihin, rahoitustietoihin ja rahoitusanalyysiin liittyviä henkilötietoja on käsiteltävä asetuksen (EU) 2016/794 18 artiklan mukaisesti, ja niitä voivat käsitellä ainoastaan Europpiin kuuluvat henkilöt, jotka on erikseen nimetty ja valtuutettu suorittamaan kyseisiä tehtäviä.

2. Europolin on ilmoitettava asetuksen (EU) 2016/794 41 artiklan mukaisesti nimetyille tietosuojavastaavalle kaikesta tämän direktiivin 11, 12 ja 13 artiklan mukaisesta tietojenvaihdosta.

V LUKU

HENKILÖTIETOJEN KÄSITTELYÄ KOSKEVAT LISÄSÄÄNNÖKSET*15 artikla***Soveltamisala**

Tätä lukua sovelletaan ainoastaan nimettyihin toimivaltaisiin viranomaisiin ja rahanpesun selvittelykeskuksiin III luvun mukaisessa tietojenvaihdossa ja IV luvussa tarkoitettuun rahoitustietojen ja -analyysien vaihtoon, johon Europolin kansalliset yksiköt osallistuvat.

*16 artikla***Arkaluonteisten henkilötietojen käsittely**

1. Sellaisten henkilötietojen käsittely, joista käy ilmi henkilön rotu tai etninen alkuperä, poliittiset mielipiteet, uskonnollinen tai filosofinen vakaumus, ammattiliiton jäsenyys, henkilön terveyttä tai seksuaalista käyttäytymistä tai suuntautumista koskevia tietoja, sallitaan ainoastaan rekisteröidyn oikeuksia ja vapauksia koskevia asianmukaisia suojoatoimia noudattaen sovellettavien tietosuojasääntöjen mukaisesti.

2. Ainoastaan erikseen koulutetuilla ja rekisterinpitäjän erikseen valtuuttamalla henkilöstöllä on pääsy 1 kohdassa tarkoitettuihin tietoihin ja lupa käsitellä niitä tietosuojavastaavan johdolla.

*17 artikla***Tietopyyntöjen kirjaaminen**

Jäsenvaltioiden on varmistettava, että pyyntöjä esittävät ja niihin vastaavat viranomaiset pitävät kirjaa tämän direktiivin mukaisesti esitettyistä tietopyynnöistä. Kirjaa on pidettävä vähintään seuraavista:

- a) tietopyynnön esittäneen organisaation ja henkilöstön jäsenen nimi ja yhteystiedot sekä mahdollisuuksien mukaan tiedustelun tai haun tulosten vastaanottajan tiedot;
- b) tietopyyntöä koskevan tapauksen kansalliset viitetiedot,
- c) pyyntöjen kohde; ja
- d) tällaisten tietopyyntöjen täytäntöönpanotoimet.

Tietoja on säilytettävä viiden vuoden ajan niiden luomisesta, ja niitä saa käyttää ainoastaan henkilötietojen käsittelyn lainmukaisuuden tarkistamiseen. Asianomaisten viranomaisten on asetettava kaikki tiedot kansallisen valvontaviranomaisen saataville sen pyynnöstä.

*18 artikla***Rajoitukset rekisteröityjen oikeuksiin**

Jäsenvaltiot voivat hyväksyä lainsäädäntötoimenpiteitä, joilla kokonaan tai osittain rajoitetaan rekisteröityjen oikeutta päästä tämän direktiivin nojalla käsitelyihin heitä koskeviin henkilötietoihin, asetuksen (EU) 2016/679 23 artiklan 1 kohdan tai, tapauksen mukaan, direktiivin (EU) 2016/680 15 artiklan 1 kohdan mukaisesti.

VI LUKU

LOPPUSÄÄNNÖKSET*19 artikla***Seuranta**

1. Jäsenvaltioiden on tarkasteltava vakavien rikosten torjuntajärjestelmiensä tuloksellisuutta ylläpitämällä kattavia tilastoja.
2. Komissio laatii yksityiskohtaisen ohjelman tämän direktiivin tuotosten, tulosten ja vaikutusten seuraamiseksi viimeistään 1 päivänä helmikuuta 2020.

Seurantaohjelmassa esitetään keinot, joilla tiedot ja muu tarvittava näyttö kerätään, ja se, kuinka usein se tapahtuu. Siinä täsmennetään, mitä toimia komissio ja jäsenvaltiot toteuttavat tietojen ja muun näytön keräämistä ja analysointia varten.

Jäsenvaltioiden on toimitettava komissiolle seurannassa tarvittavat tiedot ja muu näyttö.

3. Edellä 1 kohdassa tarkoitettujen tilastojen on joka tapauksessa sisällettävä seuraavat tiedot:
 - a) nimettyjen toimivaltaisten viranomaisten 4 artiklan mukaisesti tekemien hakujen määrä;
 - b) kaikkien tämän direktiivin soveltamisalaan kuuluvien viranomaisten esittämien tietopyyntöjen määrä, pyyntöjen johdosta toteutetut toimet, tutkittujen tapausten lukumäärä, syytteeeseen asetettujen henkilöiden lukumäärä ja vakavista rikoksista tuomittujen henkilöiden lukumäärä, jos kyseiset tiedot ovat saatavilla;
 - c) tieto siitä, kuinka kauan viranomaiselta menee vastata tietopyyntöön sen saapumisen jälkeen;
 - d) tiedot tämän direktiivin mukaisiin kotimaisiin ja rajatylittäviin pyyntöihin osoitettujen henkilöstö- tai tietotekniikka-resurssien kuluista, jos saatavilla.
4. Jäsenvaltioiden on huolehdittava tilastojen laatimisesta ja keräämisestä sekä toimitettava 3 kohdassa tarkoitetut tilastot komissiolle vuosittain.

*20 artikla***Suhde muihin välineisiin**

1. Tämä direktiivi ei estä jäsenvaltioita pitämästä voimassa tai tekemästä toimivaltaisten viranomaisten välistä tietojenvaihtoa koskevia kahden- tai monenvälisiä sopimuksia tai keskinäisiä järjestelyjä, edellyttäen, että tällaiset sopimukset tai järjestelyt eivät ole ristiriidassa unionin oikeuden ja erityisesti tämän direktiivin kanssa.

2. Tämä direktiivi ei vaikuta jäsenvaltioiden tai unionin velvoitteisiin ja sitoumuksiin, jotka perustuvat kolmansien maiden kanssa voimassa oleviin kahden- tai monenvälisiin sopimuksiin.

3. Jäsenvaltioiden on ilmoitettava komissiolle aikomuksestaan aloittaa neuvottelut jäsenvaltioiden ja sellaisten kolmansien maiden, jotka ovat Euroopan talousalueen sopimuspuolia, välisistä sopimuksista tai niiden tekemisestä asioissa, jotka kuuluvat tämän direktiivin II luvun soveltamisalaan, sanotun kuitenkaan rajoittamatta unionin oikeuden mukaista toimivallan jakoa unionin ja jäsenvaltioiden välillä.

Jos kahden kuukauden kuluessa siitä, kun jäsenvaltiot ovat ilmoittaneet aikomuksestaan aloittaa ensimmäisessä alakohdassa tarkoitetut neuvottelut, komissio toteaa, että neuvottelut todennäköisesti haittaavat asiaankuuluvia unionin politiikkoja tai johtavat sopimukseen, joka on ristiriidassa unionin oikeuden kanssa, se ilmoittaa asiasta jäsenvaltioille.

Jäsenvaltioiden on annettava komissiolle säännöllisesti tietoja tällaisista neuvotteluista ja tarvittaessa kutsuttava komissio osallistumaan neuvotteluihin tarkkailijana.

Jäsenvaltioiden sallitaan soveltaa väliaikaisesti tai tehdä ensimmäisessä alakohdassa tarkoitettuja sopimuksia, jos sopimukset ovat unionin oikeuden mukaisia eikä niistä ole haittaa unionin asiaankuuluvien politiikkojen tarkoitukselle ja päämäärille. Komissio hyväksyy tällaiset lupapäätökset täytäntöönpanosäädöksillä. Nämä täytäntöönpanosäädökset hyväksytään 22 artiklassa tarkoitettua neuvoo-antavaa menettelyä noudattaen.

21 artikla

Arviointi

1. Komissio laatii kertomuksen tämän direktiivin täytäntöönpanosta ja toimittaa sen Euroopan parlamentille ja neuvostolle viimeistään 2 päivänä elokuuta 2024 ja sen jälkeen kolmen vuoden välein. Kertomus julkistetaan.

2. Komissio arvioi direktiivin (EU) 2015/849 65 artiklan 2 kohdan mukaisesti esteitä rahanpesun selvittelykeskusten välisen yhteistyön vahvistamiselle unionissa sekä mahdollisuuksia kyseisen yhteistyön vahvistamiseksi, myös koordinointi- ja tukimekanismin perustamisen mahdollisuutta ja tarkoituksenmukaisuutta.

3. Viimeistään 2 päivänä elokuuta 2024 komissio toimittaa Euroopan parlamentille ja neuvostolle kertomuksen, jossa se arvioi, onko rahoitustietojen määritelmää tarpeen, ja missä määrin, laajentaa koskemaan kaikkia viranomaisten tai ilmoitusvelvollisten hallussa olevia tietoja, jotka ovat rahanpesun selvittelykeskusten saatavilla ilman, että niiden tarvitsee käyttää kansallisen lainsäädännön ja tarvittaessa tämän säädöksen mukaisia pakkokeinoja, ja esittää tarvittaessa lainsäädäntöehdotuksen.

4. Viimeistään 2 päivänä elokuuta 2024 komissio arvioi, mitä mahdollisuuksia tai haasteita liittyy siihen, että unionin rahanpesun selvittelykeskusten rahoitustietojen tai rahoitusanalyysien vaihto laajennettaisiin koskemaan muita vakavia rikoksia kuin terrorismi tai terrorismiin liittyvä järjestäytynyt rikollisuus.

5. Komissio arvioi tätä direktiiviä aikaisintaan 2 päivänä elokuuta 2027 ja esittää Euroopan parlamentille ja neuvostolle kertomuksen arvioinnin tärkeimmistä havainnoista. Kertomuksessa on arvioitava myös sitä, kuinka Euroopan unionin perusoikeuskirjassa tunnustetut perusoikeudet ja periaatteet on otettu huomioon.

6. Tämän artiklan 1–4 kohdan soveltamiseksi jäsenvaltioiden on toimitettava komissiolle tarvittavat tiedot. Komissio ottaa huomioon jäsenvaltioiden toimittamat 19 artiklan mukaiset tilastot ja voi pyytää lisätietoja jäsenvaltioilta ja valvontaviranomaisilta.

*22 artikla***Komiteamenettely**

1. Komissiota avustaa komitea. Tämä komitea on asetuksessa (EU) N:o 182/2011 tarkoitettu komitea.
2. Kun viitataan tähän kohtaan, sovelletaan asetuksen (EU) N:o 182/2011 4 artiklaa.

*23 artikla***Saattaminen osaksi kansallista lainsäädäntöä**

Jäsenvaltioiden on saatettava tämän direktiivin noudattamisen edellyttämät lait, asetukset ja hallinnolliset määräykset voimaan viimeistään 1 päivänä elokuuta 2021. Niiden on ilmoitettava tästä komissiolle viipymättä.

Näissä jäsenvaltioiden antamissa säädöksissä on viitattava tähän direktiiviin tai niihin on liitettävä tällainen viittaus, kun ne julkaistaan virallisesti. Jäsenvaltioiden on säädettävä siitä, miten viittaukset tehdään.

Jäsenvaltioiden on toimitettava tässä direktiivissä säännellyistä kysymyksistä antamansa keskeiset kansalliset säännökset kirjallisina komissiolle.

*24 artikla***Päätöksen 2000/642/YOS kumoaminen**

Kumotaan päätös 2000/642/YOS 1 päivästä elokuuta 2021.

*25 artikla***Voimaantulo**

Tämä direktiivi tulee voimaan kahdentenakymmenentenä päivänä sen jälkeen, kun se on julkaistu *Euroopan unionin virallisessa lehdessä*.

*26 artikla***Osoitus**

Tämä direktiivi on osoitettu jäsenvaltioille perussopimusten mukaisesti.

Tehty Brysselissä 20 päivänä kesäkuuta 2019.

Euroopan parlamentin puolesta

Puhemies

A. TAJANI

Neuvoston puolesta

Puheenjohtaja

G. CIAMBA
